

VERSLAG d.d. 20 april 2022 van de hybride vergadering van de commissie Bestuur, Economie en Middelen van de provincie Utrecht

Voorzitter: mw.ir. M. de Widt

Namens het college van GS: cvdK dhr. J. H. Oosters, mw. M. Sterk, dhr. R. van Muilekom en dhr. R. Strijk

Woordvoerders: dhr. J. Bart (GroenLinks), dhr. B. de Brey (VVD), F. Demir (DENK), dhr. R. Dercksen (PVV), dhr. L.C. van den Dikkenberg (SGP), dhr. T. Dinklo (JA21), dhr. M. de Droog (D66), dhr. M.E.J. Eggermont (SP), mw. M. van Elteren (GroenLinks), mw. N. Groen (GroenLinks), mw. N. de Haan-Mourik (ChristenUnie), dhr. F. Hazeleger (SGP), mw. W.M.M. Hoek (50PLUS), mw. J. d'Hondt (PvdA), mw. M. Jager (Partij voor de Dieren), dhr. V. Janssen (VVD), dhr. E. Kamp (D66), mw. Karaduman (DENK), dhr. A. Kocken (VVD), mw. M. Lejeune-Koster (PvdA), dhr. P. Overkleef (D66), mw. H. Rikkoert (ChristenUnie), dhr. A. van Schie (VVD), mw. M. Stegenga (CDA), mw. M. Welschen-van der Hoek (CDA), mw. L. Veen (D66), dhr. C. Westerlaken (CDA), dhr. H. Wolting (ChristenUnie) en dhr. C. van Wijk (JA21)

Van ambtelijke zijde aanwezig:

Mw. drs. B.F. Ferwerda (commissiegriffier); mw. M. van de Belt (Notuleerservice Nederland)

Opening en algemeen

1. Opening

De voorzitter opent de commissie Bestuur, Economie en Middelen en heet iedereen in de Statenzaal of via MS Teams welkom en in het bijzonder de scholieren die zo dadelijk iets komen aanbieden.

Voor de sprekersvolgorde bij de Statenvoorstellen heeft loting ertoe geleid dat vandaag 50+ mag beginnen en vervolgens verloopt het debat alfabetisch langs de fracties. Er wordt uiteraard gewerkt met spreektijden. De rondvraag en de interrupties maken deel uit van die spreektijden.

Gedeputeerde Schaddelee zit ziek thuis en kan moeilijk digitaal meedoen, maar probeert dat vanmiddag nog wel. Zijn onderwerpen in deze commissie worden schriftelijk afgehandeld.

2. Vaststellen agenda

Er ligt een ambitieuze agenda voor met drie Statenvoorstellen en vijf opgewaardeerde punten. Eventueel is er enige uitloop na 13.00 uur mogelijk als overlap met de commissie M&M. Verdere uitloop is lastig in verband met Koningsdag en daarna het meireces.

De agenda wordt vastgesteld.

3. Mededelingen

Aanbieden profielwerkstuk

Een drietal eindexamenscholieren van het Gerrit Rietveldcollege heeft een profielwerkstuk gemaakt over de toiletvoorzieningen in recreatiegebieden. Aukje, Fabiënne en Berend bieden hun werkstuk graag aan de commissie aan.

Berend licht toe dat zij met z'n drieën onderzoek hebben gedaan naar de toiletvoorzieningen in met name de recreatie- en natuurgebieden in de provincie Utrecht – wat zij als een maatschappelijk relevant probleem zagen. Een op de tien Nederlanders blijft thuis wegens het tekort aan toiletvoorzieningen, terwijl dat toch een basisvoorziening betreft. De heer Van Schie heeft de scholieren tijdens hun project begeleid met het vinden van de juiste contactpersonen. Twee landgoederen zijn onderzocht en daarbij zijn interviews afgenomen bij zowel bezoekers, ondernemers en beheerders. Iedereen vindt dat er een tekort is aan toiletvoorzieningen wat tot overlast in de natuur zorgt, maar tevens bezoek belemmert. Het advies luidt dan ook dat er verder onderzoek nodig is naar dat tekort aan toiletvoorzieningen. Natuurlijk zijn er ook meer algemene zaken die in deze gebieden kunnen worden verbeterd zoals bewegwijzering of de aanmelding bij de Hogenoodapp. De scholieren denken aan een mobiele toiletwagen in het piekseizoen om zo snel de overlast te verminderen. Een vast toilet scheelt natuurlijk in de kosten waarbij de bezoekers om een bijdrage kan worden gevraagd.

De scholieren hopen dat dit profielwerkstuk bijdraagt aan de oplossing voor het toilettentekort. Aukje biedt het rapport aan, maar het wordt ook digitaal naar de griffie gestuurd.

De voorzitter bedankt Berend, Aukje en Fabiënne voor hun inbreng.

actuele situatie vluchtelingen Oekraïne

De heer Oosters wijst op de Statenbrief van het college die gisteravond nog aan de Statenleden is toegezonden met de meest actuele informatie over alle activiteiten die in het kader van de Oekraïne crisis zijn ondernomen. De taskforce projectgroep Oekraïne coördineert en stemt af. Die komt wekelijks bijeen.

De belangrijkste activiteit is het voornemen om drie verdiepingen in het provinciegebouw geschikt te maken voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. De bouwkundige en organisatorische realisatie daarvan verloopt voorspoedig voor meer mensen dan aanvankelijk gedacht. Verder wordt er nu een inventarisatie gemaakt van alle onderwerpen

waar de Oekraïne-crisis het provinciaal belang en de provinciale activiteiten zouden kunnen raken. Genoemd wordt de regionale economie, de effecten op de voedselvoorzieningen en de effecten op eventuele energietekorten. PS wil effectief meer aan energiebesparing doen dan tot op heden. Over de eerste opbrengst van die inventarisatie kan de commissaris van de koning PS bij de volgende bijeenkomst informeren. Veel effecten hebben zich nog niet voorgedaan. Het gaat nu vooral om het voorbereiden daarop.

Vooralsnog is er nog geen cyberaanval geweest, ook niet in andere landen van Europa.

Alle 26 gemeenten zijn door het kabinet gevraagd een fors aantal opvangplekken te realiseren. Dat verzoek loopt nu op tot 75.000. Ook particulieren geven daar invulling aan, maar een groot deel vindt plaats op door gemeenten georganiseerde locaties.

De situatie in Ter Apel is eveneens onverminderd ernstig. Die acute noodopvang van asielzoekers vormt echt een groot probleem. Vanaf 28 april worden in Soesterberg kamp Zeist 200 acute plekken ingericht en voor de langere termijn komen daar 400 plekken. Houten heeft een opvang voor 100 plekken in voorbereiding en ook het asielzoekerscentrum in Amersfoort kan met 300 plekken worden uitgebreid. Voorts moeten de gemeenten versnellen met het huisvesten van statushouders. De woningnood is echter groot. Er wordt massaal ingezet op flexwoonconcepten en tussenvoorzieningen.

Gedeputeerde Strijk vult aan dat het in het provinciehuis gaat om 270 bedden. Het verzoek is nu om mensen voor langere tijd op te vangen. Er zijn twee risico's. Er komt straks een normbedrag van het rijk per overnachting per persoon. Er worden op dit moment al investeringen gedaan en die zijn geraamd op 1,1 miljoen euro. Dat wordt terugverdiend als de mensen lang genoeg opvang wordt verleend. Duurt de opvang minder lang dan voorzien, dan is het bedrag om de investering te dekken, onvoldoende. Dat betekent een financieel risico.

Gaat het om het eigen inkoop- en aanbestedingsbeleid, dan is hier gekozen voor versnelde procedures. Dat was nu eenmaal nodig. Het blijft maatschappelijk geld dat wordt ingezet, maar de juiste procedés zijn niet doorlopen en het kan zijn dat daarover later een melding komt in het kader van de rechtmatigheid van de verstrekte opdrachten.

De heer Van Schie krijgt berichten dat er in diverse gemeenten ruimte zou zijn voor uitleglocaties in de toekomst. Ze kunnen nu al aan de gang met flexwoningen. Hij is benieuwd of gedeputeerde Van Muilenkom ook kijkt naar het realiseren van flexwoningen in buitenstedelijk gebied. Dat is wel een manier om te ervaren hoe het is als daar woningbouw komt.

Gedeputeerde Van Muilekom is daar zeker mee bezig. Kort geleden is het plan van aanpak Flexwonen vastgesteld. Drie locaties in het buitengebied zijn inmiddels in overleg met de gemeenten gekozen. Maar er zijn natuurlijk meer gemeenten en het kan nu eenmaal niet overal.

Mevrouw Jager memoreert haar eerdere vraag over de opvang van huisdieren die mensen uit Oekraïne meenemen. Ze is benieuwd waarom dat niet mogelijk is. Ze wijst op de aangenomen motie in de Tweede Kamer dat asielzoekers en huisdieren niet meer van elkaar mogen worden gescheiden. Daarop krijgt ze graag een reactie. Ze heeft daar als vrijwilliger bij de opvang ook mee te maken.

Gedeputeerde Strijk begrijpt hoe cruciaal het is dat mensen hun dier bij zich kunnen houden. De gemeente Utrecht gaat over de verdeling van de mensen over de verschillende opvanglocaties. Het provinciehuis blijft echter een kantoorgebouw waar kleine kamers worden gecreëerd waar mensen kunnen slapen. De provincie kan dat dus niet aanbieden. Daarover is goed overleg met de stad.

Mevrouw d'Hondt las dat er wordt gekeken naar dagbesteding – vooral belangrijk voor de kinderen. Ze hoort graag wat daarvoor kan worden geregeld. Is het geld dat de provincie van het rijk ontvangt, iets anders dan het leefbudget dat Oekraïners zelf krijgen?

Gedeputeerde Strijk legt uit dat de provincie in relatie tot de stad Utrecht in feite een private organisatie is die dit doet. Daarmee is de gemeente Utrecht aan zet om een aanbod te doen voor scholing of dagbesteding. Maar de provincie kijkt zelf ook naar wat ze zou kunnen doen, bijvoorbeeld bij sportvoorzieningen. Gaat het om de vergoeding, dan is die voor de provincie voor het bieden van huisvesting. Dat staat los van leefgeldregelingen.

De heer Kamp vraagt of statenleden een keer kunnen kijken wat er nu wordt ingericht, puur om betrokkenheid te tonen.

Gedeputeerde Strijk vindt het prima daarvoor een programma te organiseren. Dat kan voordat er mensen verblijven. Daarna wellicht ook. Via de griffie verneemt hij dan graag wie er geïnteresseerd is om te zien wat de provincie straks aanbiedt.

De heer De Brey wijst op zijn eerdere vraag van zijn fractie of de internationale school nog een rol kan spelen bij het geven van onderwijs, misschien op een aantal satellietlocaties in de provincie. Hij is benieuwd tegen welke belemmeringen Nederlandse ondernemers aanlopen bij het in dienst nemen van vluchtelingen.

Gedeputeerde Strijk heeft geen pasklaar antwoord. De commissaris gaf al aan dat het om meer gaat dan het regelen van opvang voor 270 mensen. Hij komt graag in de volgende rapportage over economie terug op deze vraag.

De heer Dercksen weet dat mensen met een BSN in principe kunnen werken. In Zeist stond vorige week een banenbus voor mensen uit Oekraïne.

retailmaatregelen:

Gedeputeerde Strijk wijst op de brief inzake retail van 1 februari. Het college zoekt naar een hoofdrichting in zijn retail-beleid richting gemeenten. Gaat het vooral om kennisdeling, wordt de ondersteuning activer of zou de provincie bij herontwikkelingsvraagstukken in dorpskernen ook financieel willen bijdragen? De statenleden gaven eerder aan geen behoefte te hebben aan een kennissessie. Binnenkort komt het verzoek naar PS om schriftelijk aan te geven welke keuze de goede richting zou zijn.

Jaarrekening 2021 en Kadernota 2023:

Op 25 mei ontvangen de Staten de Jaarrekening 2021 en de Kadernota 2023. Dat wordt een flinke leesklus. Technische vragen kunnen schriftelijk worden gesteld. Woensdag 1 juni wordt er een tafeltjesavond georganiseerd waar per programma ambtenaren vragen kunnen beantwoorden.

Onderzoek nieuw belastinggebied/herverdeling van het provinciefonds:

Tussentijdse terugkoppeling van het overleg tussen de gedeputeerden Financiën over een mogelijk nieuw belastinggebied en de herverdeling van het provinciefonds. Het ministerie van BiZa en Cebeon gaven afgelopen dinsdag een presentatie over een recent onderzoek waarbij een analyse is gemaakt van waaraan provincies hun middelen besteden en hoe ze aan die middelen komen. Daarbij ook de vraag of er een relatie is tussen de uitgavenposten en het provinciefonds. Dit kan mogelijk een opmaat vormen om tot maatstaven voor een nieuwe verdeling te komen. Als het rapport klaar is, zal het college het met de Statenleden delen. Het gaat dus om de onderliggende cijfers om te komen tot een nieuw verdeelmodel. Als die nieuwe analyse er ligt, is de vraag wanneer een nieuwe verdeling wordt ingevoerd. Het formele streven is per 1 januari 2023. Of wordt het misschien een jaar later? De eerste verkenning heeft het college doorgegeven aan de minister.

4. Ingekomen stukken BEM

Ter kennisname.

5. Vaststellen verslagen commissie Bestuur, Economie en Middelen

De verslagen van de commissie BEM d.d. 9 maart worden vastgesteld met dank aan de notulisten.

6. Termijnagenda BEM en lijst moties

De heer Van den Dikkenberg attendeert de voorzitter erop dat de lijst met moties incompleet is.

De voorzitter heeft dit met het presidium ook al geconstateerd. Bij de commissies worden telkens de termijnagenda en de lijst moties bijgevoegd zoals die zijn voor de laatste Statenvergadering. Met de griffie is afgesproken dat te verbeteren zodat de lijst aansluit bij het moment waarop die wordt besproken.

7. Rondvraag

Er zijn twee rondvragen ingediend. De rondvraag over het voorlopig resultaat zal worden behandeld bij de bespreking van de Statenbrief, dus later op deze agenda.

De heer De Droog heeft een rondvraag over de Europese vlag. Die mooie vlag ontbreekt; er staat een lege vlaggenstok tussen de andere. Hij is benieuwd waarom die Europese vlag ontbreekt en ziet graag dat die zo snel mogelijk weer wappert te midden van de andere vlaggen.

De heer Oosters licht toe dat er normaal wordt gevlagd met de provincievlag, de Nederlandse vlag en de Europese vlag. Bij bijzondere gelegenheden wordt dan een andere vlag in plaats van de Europese vlag gehesen. Dat is nu de Oekraïense vlag. Dat duurt nu langer dan de gebruikelijke één dag. Het vlaggenprotocol staat toe de Europese vlag eveneens te hijsen. De volgorde zal dan zijn: de provincievlag, de Nederlandse vlag, de Europese vlag en de Oekraïense vlag.

De heer Janssen is benieuwd wat de maartcirculaire voor de provincie gaat betekenen.

Gedeputeerde Strijk licht toe dat het een aankondiging betreft van de latere meicirculaire. Er wordt een accres aangekondigd, een stijging van de uitkering uit het provinciefonds door de systematiek die er nu geldt. Dat betekent voor de provincie een ruimer bedrag in 2023 en dat loopt op in 2025 tot 19 miljoen euro, waarna het in 2026 weer zakt naar het structurele bedrag van een kleine 7 miljoen euro. Overigens worden er inzake dat accres geen uitspraken gedaan voor de jaren na deze kabinetsperiode. Daarnaast heeft de minister van BiZa aangegeven dat de provincies nog een incidentele vergoeding krijgen voor de gemiste motorrijtuigenbelasting voor elektrisch

verkeer. Die posten zijn straks terug te zien in de kadernota. Het is dus positief nieuws. Overigens zal een flink deel worden ingezet voor de correctie van de inflatie.

Ter bespreking

8. SV Nota Samenwerkende partijen (2022BEM67)

De voorzitter licht toe dat de provincie maatschappelijke opgaven veelal samen met andere partijen oppakt. Die samenwerking is in feite dagelijkse praktijk, maar er is daarvoor geen passend kader en instrumentarium voorhanden. Wel is er behoefte aan een integraal kader waarin deze samenwerkingsvraagstukken systematisch worden benaderd vanuit governanceperspectief. Daarom is er een nieuwe nota Verbonden Partijen opgesteld: de nota Samenwerkende partijen met een bredere scope past bij deze samenwerkingsvraagstukken.

De heer De Brey vindt het een mooi stuk zowel qua lay-out als de inhoud. De Staten zijn hier middels verschillende bijeenkomsten in meegenomen en dat waardeert hij. Toch is er veel overlap met de oude nota Verbonden Partijen. De nieuwe nota biedt wel meer houvast. Hij vraagt zich af hoe deze nota de aandacht krijgt die ze verdient. Die samenwerking met Verbonden Partijen is absoluut belangrijk en hij ziet graag dat de Staten apart staan bij dit afwegingskader, misshoer via een aparte cyclus elk jaar.

De heer Westerlaken heeft absoluut waardering voor deze handleiding voor ambtenaren en Statenleden. Het CDA kan met alle beslispunten instemmen. Hij benadrukt het beslispunt inzake de dilemma's en de spanningen. Daar wordt helder aangegeven waar die spanningen zitten als het gaat om samenwerken. Daarom benadrukt de heer Westerlaken het adagium: vorm volgt inhoud. Dat gaat misschien niet op voor de gestuurde samenwerking – daar wordt de vorm opgelegd – maar de inhoud staat absoluut voorop en de vorm is daarvan een afgeleide. Gesproken wordt over een commanditaire vennootschap als mogelijkheid voor een samenwerkingsvorm. Ook wordt er heel voorzichtig een coöperatie genoemd. De CDA-fractie kiest eerder voor die laatste. Misschien kan daar nog eens goed naar worden gekeken.

Mevrouw Rikkoert sluit zich aan bij de woorden van de beide voorgaande sprekers dat het een heel helder stuk is. Misschien kunnen er nog onderschriften bij de foto's komen. De inhoud is heel helder. De focus ligt op de juridische aspecten. Bij de gevraagde besluiten gaat punt 3 wel in op meer de democratische legitimiteit, met name hoe de Staten worden geïnformeerd. Het blijft nog wel zoeken hoe deze regio daarin wordt vormgegeven. Wellicht kan de gedeputeerde dat nog toelichten.

De heer De Droog sluit zich aan bij de complimenten van voorgaande sprekers. D66 is blij met alle vormen van samenwerking en het is goed die helder te structureren. Alles overziend is er heel veel samenwerking mogelijk. Dat kost wel tijd en energie, maar D66 zou ook graag een meetbaar moment zien om te constateren of die samenwerking tot efficiëntie leidt. De heer De Droog stelt daarom voor periodiek een evaluatie in te bouwen. Voorts gaat het bij samenwerking regelmatig over de democratische legitimiteit en de rol van de Staten daarin. Die rol wordt nu concreet benoemd, maar er ontbreekt nog wat de Staten daar concreet mee kunnen doen. Misschien vergt dat wat nadere aandacht voor de vorm die de rol van de Staten daarin kan zijn en hij zou dat aan de voorkant van het proces willen inrichten.

De heer Bart kan zich aansluiten bij de complimenten die de andere fracties al hebben gegeven. Pagina 18 lijkt behoorlijk veelzeggend: tal van zaken is niet goed ingekaderd in de grondslag. Hij noemt daarbij de rol van de Staten, waarom PS soms in een stuurgroep zit en soms juist weer niet, de verschillende samenwerkingsverbanden op één onderwerp of het ontbreken van een grondslag voor het doen van rechtmatige betalingen. Deze nota vormt een goed begin om daarin orde te scheppen. Het lijkt echter wel op een invuloefening voor ambtenaren. De heer Bart hoort graag hoe de ambtenaren in de organisatie naar dit stuk kijken. Voorts constateert hij dat er een soort inventarisatie van de huidige samenwerkingsverbanden in dit stuk zitten. Die zijn niet altijd even positief. Hij hoort graag hoe PS ervoor gaat zorgen dat deze samenwerkingsverbanden wel gaan voldoen aan deze nieuwe maatstaven. Daarbij is speciale aandacht voor de positie van PS nodig en voor de grondslag waarom er voor een specifiek samenwerkingsverband zou moeten worden gekozen. Kan een samenwerkingsverband worden stopgezet als het niet voldoet aan de nieuwe maatstaven? Of als het doel behaald is of juist niet behaald wordt? Het lijkt nu alsof de provincie niets meer alleen kan. GroenLinks heeft er in z'n algemeenheid wel vertrouwen in dat er bij nieuwe samenwerkingsverbanden voldoende aandacht voor het proces zal zijn, met een duidelijk doel voor een samenwerkingsverband en met voldoende ruimte voor debat. Wel bestaat de vrees dat de Staten door zo'n samenwerkingsverband enigszins gelimiteerd zijn. De heer Bart is benieuwd hoe de gedeputeerde die goede borging van democratische legitimiteit voor zich ziet. Honderd samenwerkingsverbanden, dat geeft toch een beetje een dubbel gevoel.

De heer Dinklo heeft een wat meer technische vraag over het delegeren van een zienswijze aan GS. Dat is nu geregeld, maar bij de beantwoording van de technische vragen viel op "dat er per 1 juli 2022 een nieuwe wet Gemeenschappelijke regelingen in werking treedt." De griffie gaat nog kijken wat de consequenties van deze wet zijn. "De heroverweging van het delegeren van een zienswijze van PS aan GS vormt daarbij een onderdeel."

JA21 is heel kritisch over dat delegeren, maar als er toch nog een heroverweging komt, waarom zou PS nu dan al moeten beslissen over dat delegeren? Dan heeft een heroverweging immers geen zin meer.

Bij het Mediafonds kon PS eigenlijk niets doen rond de statuten, want die werden vastgesteld door GS en dat zorgde destijds wel voor wrevel. Dat krijgt hij graag toegelicht. De heer Dinklo oppert het delegeren van een zienswijze uit te stellen totdat het stuk over dat heroverwegen er ligt.

Mevrouw Lejeune vindt het eveneens een fraai stuk. De indruk is wel dat samenwerking een doel op zich is. De heer Bart noemde net een aantal belangrijke punten. Soms is het volstrekt onduidelijk wie waarover gaat. Dat maakt het voor PS als besluitvormend orgaan niet eenvoudig. Een belangrijk doel van samenwerking is meer bereiken en vaak ook geld besparen, maar er moet nogal wat worden opgetuigd en er zijn veel discussies om al die samenwerking in goede banen te leiden. Ze is benieuwd wat er gebeurt bij het opzeggen van een samenwerking.

De heer Eggermont onderschrijft de bijdrage van de heer Bart. De centrale vraag die nog rest is wanneer de provincie nu harde en zachte afspraken maakt en wat PS straks vaststelt. Opgenomen zijn de volgende onderdelen: de dilemma's en spanningen die optreden bij samenwerking. Dat maakt het voor hem onduidelijk wat PS nu vaststelt en hoe ze ermee om gaat. Het gevoel zou Statenleden kunnen bekruipe dat ze ergens in worden meegezogen.

De heer Van den Dikkenberg is blij te lezen dat er meer aandacht is voor het stoppen van samenwerkingen nadat de doelen zijn behaald. Soms lijkt samenwerking namelijk het doel bij de overheid in plaats van het realiseren van doelen. De gedeputeerde geeft met deze nota invulling aan motie nr. 27 en dat is ten dele waar. In de huidige samenwerkingsvormen wordt echter nog geen inzicht verkregen. Die vormen krijgt hij graag in beeld net als wat PS daar haalt en brengt en welke doelen in dergelijk verband zijn behaald. Door een studie is dat voor Verbonden Partijen wel in beeld gebracht, maar voor samenwerkingsverbanden niet. Deel 1 kan de heer Van den Dikkenberg dan ook goed volgen, maar bij deel 2 zou hij de "gereedschappen" graag ingevuld zien met de werkelijke situatie van PS. Hij ziet graag dat de gedeputeerde dat canvas voor alle samenwerkingsrelaties invult en hij is benieuwd wanneer. Dat is namelijk wat de SGP mist in dit stuk. De vraag rijst of PS nu in de goede verbanden samenwerkt en of ze de goede rol heeft. De nota gaat op onderdelen voort op het Sterk Bestuur-programma. Daarin zit nu juist geen volledige probleemanalyse en rolneming. De vraag is of deze nota voldoende voorziet in het opvullen van de lacune van die probleemanalyse.

De heer Westerlaken weet dat de heer Van den Dikkenberg de indiener was van de motie waarop deze nota het antwoord vormt. Hij is benieuwd of de opdracht in de motie met deze nota is geadresseerd. In de nota staat dat er wordt gekeken naar het rendement en de toegevoegde waarde van de samenwerking. Dat zit vooral in het spontane deel. Bij gestuurde samenwerking is dat minder en wellicht is dat eraan te wijten dat PS daar niet altijd zelf kan kiezen voor de vorm.

De heer Van den Dikkenberg verduidelijkt dat dat ten dele het geval is. Alle middelen om de samenwerkingsverbanden voldoende te beheersen, zitten in deze nota. De vraag is of ze ook kunnen worden ingevuld zodat het samenwerkingslandschap daadwerkelijk in beeld komt.

Hij is blij met de middelen en de instrumenten die in het document zijn opgenomen. Wel is het zo dat die deels bij nieuwe samenwerkingsverbanden worden ingevuld. De vraag is natuurlijk hoe dat zit bij de bestaande samenwerkingen. Daar schort het er nog wat aan.

Gedeputeerde Strijk dankt voor alle complimenten voor het stuk. De vraag is gerezen wat nu eigenlijk het moment is om te stoppen met samenwerking. In dit stuk wordt de scope breder gelegd met de samenwerkende partijen en nieuw is – zie hoofdstuk 3 en verder – dat er heel concrete handvatten worden aangeleverd: formats, lijstjes en vragen. Daarmee wordt het gesprek gefaciliteerd binnen de provincie over de vraag of men überhaupt wel wil samenwerken en wat het doel daarbij is. Het lijkt hem goed het onderwerp over samenwerkende partijen op z'n minst een keer per jaar ter sprake te brengen. Op het moment dat PS deze nota vaststelt, wordt elk samenwerkingsverband een keer per vier jaar geëvalueerd volgens de handleiding welke vragen daarbij minimaal moeten worden beantwoord. Dat kan ook opleveren dat de samenwerking wordt gestopt. Dat deel van de motie is nu nog niet afgedaan. De gedeputeerde zou daarbij volgens een schema te werk willen gaan en zo'n samenwerkingsverband via een planning eens in de vier jaar willen iken, waarbij geldt dat de samenwerking met het hoogste risico het eerst onder de loep wordt genomen. Dit kader biedt het handvat om de komende jaren zo aan de slag te gaan. De gedeputeerde kan zich voorstellen jaarlijks aan te geven welke samenwerkingsverbanden zijn geëvalueerd. Zijn dat verbonden partijen, dan komt dat sowieso al terug in de jaarstukken.

De heer Van den Dikkenberg oppert dat dat dan ook een parameter kan zijn in het dashboard. Er zijn 250 samenwerkingsverbanden dus in de loop der tijd moet het aantal geëvalueerde samenwerkingen toenemen.

Gedeputeerde Strijk zou die evaluatieronde niet willen toevoegen aan het actiemanagement. Dit is wel een toezegging om de planning voor bijvoorbeeld het komende jaar PS te doen toekomen net als een overzicht van

welke samenwerkingen het afgelopen jaar zijn geëvalueerd. Dat zou in de begrotingscyclus kunnen worden meegenomen.

Ook voor de gedeputeerde geldt dat vorm inhoud volgt. Dat is terecht de rode draad.

Besluitpunt 3 is inderdaad een belangrijk punt en daarom is dat ook expliciet als besluitpunt opgenomen. Als het college bijvoorbeeld een nieuwe begroting beoordeelt bij een gemeenschappelijke regeling die in lijn is met eerder vastgesteld beleid, dan kan GS dat afdoen en PS informeren over de zienswijze. Is er echter sprake van een fundamentele heroriëntatie, dan wordt PS uiteraard actiever betrokken en worden de zienswijzen voorgelegd. Dat is in eerste instantie een beoordeling die GS maakt, maar die PS altijd kan controleren. Als PS alle stukken bij samenwerkingen wil beoordelen, dan zorgt dat wel voor een vloedgolf van documenten. Dat zou de gedeputeerde niet voorstaan. De hoofdlijn zou zijn: GS handelt het af zolang het past binnen bestaand beleid.

Mevrouw Rikkoert is dan benieuwd of die zienswijzen actief naar PS toekomen.

Gedeputeerde Strijk stuurt die nu al. Het gaat veelal om omvangrijke documentensets waarbij het college dan bijvoorbeeld twee opmerkingen bij de begroting maakt. Die zienswijzen komen dan richting PS.

De heer Dinklo stelt de samenwerking met de journalistiek aan de orde. Daarover bestond onduidelijkheid bijvoorbeeld of PS ook de statuten zou krijgen. De heer Schaddelee heeft daarbij aangegeven dat GS die vaststelt. Maar PS wil statuten zien waarover ze ook wat te zeggen heeft. Dat is toch onduidelijk gebleven. Nu iets vaststellen en naderhand kijken of er toch nog wat kan worden gewijzigd, is altijd ingewikkeld. Even wachten ligt dan meer voor de hand.

Gedeputeerde Strijk vindt het niet verstandig lang te wachten. Met de hoofdlijn waartoe in het verleden is besloten, is PS goed in positie om het overzicht te bewaren. GS handelt daarbij de zienswijzen af daar waar dat binnen bestaand beleid is afgesproken. Alleen bij uitzonderingen daarop wordt PS in gelegenheid gesteld haar zienswijze mee te geven. Moeten zaken anders volgens de nieuwe wet en houdt deze hoofdlijn geen stand, dan meldt het college dat uiteraard en dan zal dat op termijn aanpassing vergen. De hoofdlijn is toch continuering van het huidige beleid.

In de antwoorden op de vragen van GroenLinks heeft GS al aangegeven hoe ze bij instappen of wijziging in een samenwerkingsverband met een formeel juridische grondslag, besluit tot oprichting van een rechtspersoon. Daarbij wordt PS altijd gehoord bij privaatrechtelijke rechtspersonen dan wel om toestemming gevraagd bij publiekrechtelijke rechtspersonen. Zo is de procedure. Bij het Mediafonds speelt mee dat er een stichting wordt opgericht waarbij PS niet in het bestuur komt te zitten. Dat levert een juridische entiteit op waarvoor PS uiteindelijk geen bestuurlijke verantwoordelijkheid draagt. Dat is echt wel wat anders dan wanneer er een gemeenschappelijke regeling wordt opgericht waarbij PS uiteindelijk een van de deelnemende partijen is.

Gevraagd werd of het een invuloefening was. Dat hoopt de gedeputeerde toch niet en dat is ook absoluut niet de intentie van het expertiseteam dat hier rondom wordt ingericht. Het gaat echt om die samenwerking met andere partijen om een bepaald doel te bereiken en die set vragen is daarbij zeker geen algoritme, maar die vormt de basis voor het gesprek met elkaar.

Dan was er nog de vraag of er ook kan worden besloten te stoppen met een samenwerking. Dat is uiteraard voorstelbaar. In die 250 samenwerkingsverbanden zullen er ook wel een paar zitten die niets opleveren. Dat zou dan uit de evaluatie moeten blijken.

Soms is het inderdaad een zoektocht of er bij een samenwerkingsverband of bij een GR nu een motie moet worden ingediend of een amendement. Dat is dat dilemma van grip hebben of loslaten. Samenwerken houdt niet in dat de ander precies doet wat jij wilt. PS kan dan wel met een amendement komen en de gedeputeerde kan het denken van de andere partijen misschien beïnvloeden, maar hij kan dat niet afdwingen. Dat is dan onderwerp van gesprek op het moment dat zoiets voorligt. De gedeputeerde kan zich voorstellen dat de heer Dinklo kritisch is over het delegeren en er zullen zeker overheden zijn waar gemeenteraden wel alle zienswijzen zelf vaststellen, maar hier is in het verleden gekozen voor deze praktische werkwijze – en dat functioneert goed.

Een evaluatie kan ook leiden tot stoppen of ontvlechten.

PS stelt hiermee uiteindelijk een denkraam vast dat ze meegeeft aan de organisatie hoe er naar samenwerking moet worden gekeken. Het betreft een breder denkraam over theoretisch bestaande mogelijkheden van samenwerkingsvormen.

De heer Dinklo doelde vooral op de dilemma's en de spanningen. Hij ziet niet welk kader er dan wordt neergezet. Er wordt alleen iets omschreven, maar niet welke kant dat opgaat.

Gedeputeerde Strijk legt uit dat er inderdaad geen uitkomsten vastliggen. Het gaat om dilemma's waarbij de Staten en de organisatie zich moeten realiseren dat dat om een continue gesprek vraagt. Als de Staten hem iets meegeven, bijvoorbeeld voor de Economic Board, dan zit de gedeputeerde daar aan tafel met kennisinstellingen en ondernemers waarbij de Staten wel iets kunnen vinden en waarbij de gedeputeerde dat zeker neerlegt, maar dat is niet per se de uitkomst van wat de Economic Board vindt.

Formeel is de motie hiermee niet geheel afgerond, maar dit stuk gaat eraan bijdragen de komende jaren al die samenwerkingsverbanden te evalueren.

tweede termijn:

De heer De Brey oppert dat dit een hamerstuk wordt.

De heer Bart is blij met de beantwoording van de gedeputeerde. Hij begrijpt de afweging wel. Als het erom gaat welk samenwerkingsverband als eerste moet worden geëvalueerd, dan zou hij haast willen maken met het lijstje van stukken op pagina 18 waarbij PS geen heldere visie heeft op wat de provincie wil bereiken. Daarbij kunnen de Staten dus ook niet eenvoudig controleren of hun doel überhaupt wordt behaald of dat GS die punten heeft ingebracht waarmee de uitkomst de goede richting op gaat – want er is geen doel.

De heer Bart krijgt graag de toezegging dat die stukken waarvan de heldere visie ontbreekt, los van de stukken die een groter risico met zich meebrengen, zo snel mogelijk op de evaluatielijst komen.

De heer Van den Dikkenberg heeft begrepen dat die samenwerkingsverbanden de komende jaren worden doorgevoerd in de evaluaties, dus dat ze na vier jaar allemaal zijn geëvalueerd. Dat wordt dan in de planning van de P&C-cyclus gemonitord.

Gedeputeerde Strijk kan niet uitsluiten dat er niet eens een keertje eentje niet is geëvalueerd, maar alle belangrijke en risicovolle wel. Als het lijstje er ligt, zal de gedeputeerde ook toelichten waarom juist die wel en andere nog niet worden opgepakt.

De voorzitter concludeert dat dit punt als hamerstuk naar de Statenvergadering van 11 mei gaat.

9. SV Vroegefasefinanciering (VFF) innovatieve bedrijven (2022BEM82)

De Vroegefasefinanciering (VFF) is een regeling van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) waarmee leningen kunnen worden verstrekt aan innovatieve starters en mkb-ondernemingen om te onderzoeken of hun idee kans van slagen heeft op de markt. Het ministerie EZK stelt budget beschikbaar voor provincies onder voorwaarde van 50% cofinanciering.

Besloten is de twee tranches in een keer aan te vragen voor in totaal 3 miljoen euro, maar daarvoor ontbreekt op dit moment het benodigde budget bij de provincie. Daarom wordt met dit Statenvoorstel een beroep gedaan op het reeds gereserveerde budget van 750.000 euro voor de VFF-regeling dat in de Voorjaarsrapportage 2021 is opgenomen voor nog eens 750.000 euro.

Mevrouw Hoek krijgt graag wat meer duidelijkheid over het proces en wie er beoordeelt wie er nu wel of geen subsidie krijgt.

De heer Kocken vindt het inhoudelijk een goed voorstel en het is prima die twee tranches nu aan te vragen. Het is wel jammer dat het is misgelopen met die eerste tranche. In de beantwoording van de technische vragen is al ingegaan op de vraag of de ROM het kan wegzetten. Dat blijft wel een aandachtspunt voor de VVD ook gezien de onderbesteding alhier. Het is natuurlijk prima om ambities te stellen en ondernemers te helpen, maar het moet wel haalbaar zijn.

Mevrouw Welschen ziet dit Statenvoorstel een goed voorbeeld van de rol die de provincie in de vorm van de ROM kan pakken bij het aanjagen van de economische activiteit in de provincie. Het CDA is hier blij mee en steunt de aanvraag voor dit bedrag. Ze is wel benieuwd hoe dit voorstel in de praktijk zal uitpakken. Ze zou graag t.z.t. een werkbezoek afleggen aan een bedrijf dat van deze financiering gebruik heeft gemaakt.

De heer Wolting haalt de regelingen aan die de regering in de 80'er jaren had opgetuigd om de economie weer vlot te trekken. In de jaren 90 wilde men van toch weer af van al die bestuurlijke drukte. Daarop werden allerlei regelingen samengevoegd. 20 jaar geleden verweet de Tweede Kamer het ministerie dat er zo veel geld op de plank bleef liggen. Sinds die tijd is het ministerie steeds meer bezig allemaal kleine potjes te maken. En ook nu gaat het om het toevoegen van een klein potje in die ROM. Zijn fractie hoort graag waarom dit niet gewoon in de grote pot van de ROM kan. Binnen de ROM kan dan een verdeling worden gemaakt voor de prioriteiten. De heer Wolting zou het aan de echte experts willen overlaten.

De heer Dercksen kan deels meegaan in de bijdrage van de heer Wolting, maar uiteindelijk is PS er om de overheid en dit bestuur te controleren. Hij heeft de indruk dat de overheid steeds meer zaken opzij schuift zodat ze er niet aanspreekbaar op is.

De heer Wolting stelt dat het kan terugkomen in de P&C-cyclus waarin de ROM verantwoording aflegt over de besteding van de middelen. Daarop kunnen de Staten wel degelijk controleren.

De heer De Droog is blij dat de ROM er is. Daar is veel geld in gestopt. Hij is op zoek naar de reden waarom de Staten niet uitgaat van het bedrag dat is ingelegd en kijkt wat daarmee gebeurt. Dat zou hij graag verder willen ontschotten. Hij ziet niet concreet waarvoor dit bedrag nu precies is bedoeld. Dus hij wil eerst kijken wat de ROM concreet doet en op basis daarvan is mogelijk verruiming met extra middelen aan de orde.

De heer Bart steunt dit voorstel dat er deugdelijk uitziet. Het is goed dat de provincie blijft bijdragen aan innovatie, zeker als dat bijdraagt aan maatschappelijke doelstellingen. Het stukje over brede welvaart lijkt meer op een definitie van wat brede welvaart is. Daar zijn meer details mogelijk over hoe die brede welvaart kan worden bereikt. GroenLinks hoort graag hoe dit voorstel zich verhoudt tot de eerder aangenomen motie die werknemercorporaties en eigenaarschap van werknemers stimuleert. De vroege fase van een startup is het moment om na te denken over de vorm die zo'n nieuw bedrijf gaat aannemen en dat is ook het juiste moment voor de ROM om deze mensen met een goed idee te helpen ervoor te zorgen dat de opbrengsten van zo'n goed idee eerlijk worden verdeeld. Hij is benieuwd of het eerlijk verdelen van de opbrengst een voorwaarde kan zijn voor vervolginvesteringen op termijn. Daarover hoort hij graag meer.

Mevrouw Lejeune kan niet tegen dit voorstel zijn. Ze onderschrijft de suggestie van mevrouw Welschen om eens te kijken wat er nu met dit geld gebeurt en wat het effect daarvan is. Ze doet dus graag mee aan een werkbezoek.

De heer De Droog is benieuwd waarom de PvdA zo voor dit voorstel is. Alles financieren waar je niet tegen bent, lijkt hem onverstandig.

Mevrouw Lejeune legt uit dat er al een bijdrage is vanuit het rijk voor deze regeling. Om daarop aanspraak te maken moet de provincie er zelf ook wat bij leggen. Dit past in de visie om ondernemende mensen die wat hulp nodig hebben, te ondersteunen. Het is zeker geen willekeurige besteding. Als het een goed initiatief is, kunnen mensen laten zien wat eruit komt. En de Staten houden dan de vinger aan de pols.

De heer Dercksen onderschrijft de bijdrage van de heer De Droog. Geld onttrekken uit de samenleving, uit de economie heeft zo'n economische effecten. Dat moet echt weloverwogen gebeuren. Het is de rol van de Staten om te controleren wat er hier precies gebeurt, maar nu gaan er middelen naar iets waarvan de heer Dercksen in ieder geval niet kan controleren wat dat precies is. Dat vindt hij hier wel een probleem en hij wordt echt niet blij van dit soort ontastbare projecten.

Mevrouw Welschen wijst erop dat er tot nu toe al aan 78 bedrijven een krediet is verstrekt met 660 banen in de regio tot gevolg. Dat is behoorlijk concreet. Die rol kan de provincie dus wel degelijk oppakken. Ze begrijpt de vraag van de heer Dercksen wel en ook daarom wil zij graag eens gaan kijken bij een of meer bedrijven in de praktijk om te zien hoe de provinciale bijdrage nu heeft bijgedragen aan het succes van zo'n organisatie.

De heer Dercksen wil best geloven dat er projecten denkbaar zijn waarbij het nuttig is, maar dat weet hij nu niet. Ook is onbekend hoeveel banen het kost om dit belastinggeld op te halen. Die integrale afweging kan hij nu niet maken.

De heer Eggermont ziet hier een typisch geval van marktfalen. Hij kan wel enigszins meegaan in de bijdrage van de heer Dercksen, maar dan begrijpt hij niet waarom er hier voor een standaardproduct als Euribor +5% wordt gekozen voor deze vroegfinancieringsmaatregelen in een fase waarin een bedrijf tot ontwikkeling van een proefproduct gaat komen. De ROM heeft meerdere mogelijkheden, ook die van een deelneming. Dat zou de mogelijkheid bieden dat er ook nog baten bij het publiek komen te liggen. Nu spelen de Staten voor bank. Hij wil echt horen waarom er hier wordt gekozen voor deze vroegfinanciering. Voorts ziet hij graag een zelfde erratum bij dit Statenvoorstel zoals dat eerder ook is opgesteld ten aanzien van de manier van financiering uit de jaarstukken.

De heer Van den Dikkenberg is benieuwd naar de beantwoording van de vele interessante vragen. Bij deze vroegefase-financiering voelt hij weinig affiniteit. Bij de financiering van een startup of scale-up kan PS via de ROM zorgen voor werkgelegenheid rond een idee dat levensvatbaar is, maar hier is het hem onduidelijk wat de provincie nu precies doet en of dat wel een taak voor de provincie is.

Gedeputeerde Strijk wijst op de hoofdlijnen in het economische beleid: mkb-bedrijven ondersteunen, de arbeidsmarkt stimuleren en spelregels ter ondersteuning opstellen voor het ruimtelijk beleid. Innovatie is daarbij een belangrijke pijler. Daarbij gaat het niet alleen het versterken van ecosystemen maar ook om het helpen van individuele bedrijven met financiering. Hier gaat het om die pijler innovatie. Uiteindelijk beoordeelt de ROM wie er een lening krijgt. Daar zitten de deskundigen om dat te beoordelen. Uiteindelijk gaat het om een lening, dus geld dat ook weer terugkomt. De ROM heeft daar capaciteit voor. Daar zit de werkorganisatie. De werkzaamheden voor de provincie zullen beperkt zijn. Het kan zeker heel interessant zijn om bedrijven te bezoeken, dus dat organiseert hij graag samen met de ROM, bijvoorbeeld in de tweede helft van dit jaar.

De heer Dercksen begrijpt dat zo'n werkbezoek dan plaatsvindt bij een bedrijf waar het hartstikke goed is gegaan. Het lijkt hem zinvol om dan ook te kijken bij een bedrijf waar het niet heeft gewerkt. Dat kan heel leerzaam zijn. Hij wil een objectief beeld krijgen.

De heer De Droog krijgt nu het beeld dat de ROM een soort lokale investeringsmaatschappij is in de ruimste zin van het woord, gericht op innovatie. Het beeld is juist dat de economie in de provincie prima loopt. Daar waar het lastig wordt en

er marktfalen optreedt, daar zou de provincie kunnen helpen met iets dat maatschappelijk nut heeft. De definitie lijkt nu wat te worden opgerek.

Gedeputeerde Strijk beseft ook wel dat een ontdekking niet altijd tot een marktproduct kan leiden. Dus een bedrijf kan ook falen. Natuurlijk kan zo'n bedrijf ook worden bezocht. Het gaat natuurlijk om de vraag of dat bedrijf blij was met de steun die het kreeg vanuit de ROM, ook al werd het product niet succesvol. Of wil PS een bedrijf bezoeken dat geen lening heeft gekregen? Hij kan zich voorstellen bij een bezoek aan een of twee bedrijven een breder beeld van de ROM bij dat werkbezoek echt neer te zetten. Misschien krijgen tien van de honderd bedrijven die een lening aanvragen, daadwerkelijk een lening. Die overige negentig zullen dus ontevreden zijn. Van de tien die wel een lening krijgen, zal een aantal toch niet een succesvol bedrijf weten neer te zetten. Ze zullen blij zijn met de mogelijkheid die ze hebben gekregen, maar het product is desondanks niet succesvol gebleken.

Dan de vraag waarom de financiering niet komt vanuit het grote participatiefonds van de ROM. In het memorandum dat bij het Statenvoorstel zit, wordt dit goed uitgelegd met TRL-fases. Bij een productinnovatie zijn er diverse fases waarin een product zit. Er is een meer algemene definitie gezocht van 9 TRL-fases waarbij de eerste begint met fundamenteel onderzoek tot toegepast onderzoek. Dan zit het nog in het lab en wordt er geprobeerd op te schalen. Deze financiering zit op de TRL-fases 2 tot en met 4, dus erg in het begin. Het participatiefonds gaat ongeveer vanaf TRL-fase 6 tot en met 9 en de proof of conceptfase zit in de TRL-fase 4 tot en met 6. Die overlappen elkaar. Afhankelijk van de fase waarin men met het product verkeert, is het risico groter. Hoe eerder aan het begin van een ontwikkeling, des te groter is de kans dat iets niet lukt. De provincie heeft bij het participatiefonds de voorwaarde gesteld dat dat 100% revolverend moet zijn. Dus uit de beoordeling van de businesscase moet helder worden dat er een hoge mate van zekerheid is dat de lening leidt tot een rendement waardoor al het geld terugvloeit. Hier, in deze vroege fase, is die kans veel kleiner. Om die reden koopt de provincie geen aandelen – dat wordt namelijk bezit op de balans - maar verleent ze een subsidie – waarmee het geld in feite wordt afgeboekt. Bij de ROM komt het bedrag wel als een leningsportefeuille op papier. Maar er zal in deze fase vaker een lening niet 100% worden terugbetaald, omdat het bedrijf het niet redt. Bij de vroegefase is het risico dus hoog; in de proof of conceptfase is het risico al minder hoog en bij het participatiefonds, een aandelenkapitaal bij de provincie, is het risico nog weer kleiner.

De heer Eggermont hoort nu dat het eigenlijk een subsidie is. Ook al kent de investering een hoog risico, dan kan nog steeds 100% revolverend zijn. Dingen gaan mis, maar daar waar het goed gaat, moet de klap wel worden binnengehaald voor het geheel. Dat is iets anders dan de hele investering op nul te zetten.

Gedeputeerde Strijk legt uit dat het vanuit de provincie een subsidie aan de ROM is. Dat staat niet op de balans bij de provincie. Bij de ROM is het wel een balanspost. Met de ROM schat de provincie in de komende tien jaar dit bedrag een aantal keren revolverend te kunnen verstrekken, maar er zal ook telkens wel weer iets misgaan waarbij de lening niet voor 100% wordt terugbetaald. Dus die pot met 3 miljoen euro wordt in de loop der jaren wat minder gevuld. Dat is echt een andere doelstelling dan bij het participatiefonds – dat immers 100% revolverend moet zijn. Aan een product dat verder is in z'n ontwikkeling kan meer zekerheid worden ontleend. Daar moeten de rendementen op de successen voldoende groot zijn om de verliezen te compenseren die er daar af en toe ook zullen zijn. Er worden dus drie aparte potten gemaakt, omdat ze alle drie op een andere manier steun geven aan bedrijven die in een andere fase zitten met hun productontwikkeling en waaraan een ander risico kleef.

De heer De Droog informeert naar de concrete alternatieven in de publieke sector voor deze bedrijven, waardoor de provincie zegt dat de ROM erin moet stappen.

De heer Wolting weet dat het bij vroegefasefinanciering om relatief kleine bedragen gaat. Uiteindelijk zal de ROM over al die verschillende fasen, dus over de hele keten, gewoon positief moeten kunnen draaien. Hij heeft goed gehoord wat de gedeputeerde zei en hij begrijpt dat de provincie jaarlijks een subsidiebedrag aan de ROM zal moeten verstrekken want anders is die 3 miljoen euro straks echt op. Daar heeft hij moeite mee. Om die reden zou de ROM het zelf moeten regelen waarbij de ROM onderaan de streep wel moet zorgen in de plus te blijven. Markttechnisch gezien zou er ongeveer Euribor +100% moeten gelden.

Gedeputeerde Strijk wijst op de MIT-regeling samen met het ministerie van EZK. Daarbij gaat het gewoon om subsidie aan bedrijven en dat geld komt helemaal nooit terug. Hier gaat het erom bepaalde bedrijven te helpen met een lening – met verschillende risico's. In de vroege fase is het risico nu eenmaal hoog en daarom wordt de bedragen intern afgeboekt waarbij uiteraard geprobeerd wordt bij de ROM om het terug te vorderen – met rente. Soms zal dat lukken. Dit is dus een verbetering ten opzichte van de oude situatie waarbij gewoon een subsidie werd verstrekt.

Gevraagd werd naar de alternatieven. Dan zal de ROM vanuit het participatiefonds zeggen: als bedrijven nog in zo'n vroege fase verkeren, dat die onvoldoende zekerheid bieden kunnen bieden, dan wil de ROM hen pas wil helpen als die bedrijven in een verdere fase zijn met hun productontwikkeling. De private sector pakt het ook niet op om in dit soort hoge risico's te stappen. Dat is uit het marktonderzoek naar voren gekomen.

Gaat het om de brede welvaart, dan staat daar inderdaad teveel een definitietekst die te weinig specifiek maakt waaraan dit voorstel bijdraagt. Dat had inderdaad beter moeten geformuleerd. Bedrijven met een innovatie helpen wat tot succes leidt, dat draagt wel degelijk bij aan brede welvaart op termijn.

De heer Dercksen begrijpt wat de gedeputeerde bedoet met marktfalen, maar er is al Galapagos, er is Pharming en die zijn beursgenoteerd en doen het hartstikke goed. Het lijkt wel of de ROM zegt: we doen het beter dan de markt, want de ROM denkt wel dat een bepaald bedrijf een kans maakt. Hij wil dan wel horen waarom de ROM dat denkt.

Gedeputeerde Strijk kent Galapagos goed. Dat bedrijf heeft in de beginfase wel degelijk steun gekregen van het rijk. Er zijn aantoonbaar succesvolle bedrijven te noemen die in de beginfase net dat steuntje in de rug kregen van het rijk, terwijl de markt het op dat moment nog niet aandurfde dat te financieren. Daar zit toch echt wel een imperfectie in het systeem om innovaties naar de markt te brengen.

Op de werknemerscoöporaties komt de gedeputeerde later dit jaar terug. De opdracht ligt er voor het college om samen met de ROM te kijken hoe zij bedrijven die in Utrecht starten, kunnen adviseren over de vorm die de bedrijven kiezen. Bedrijven waar werknemers deelnemen aan het succes van bedrijven, zijn veelal succesvoller dan bedrijven die niet voor die vorm kiezen. Daarover wordt nu de kennis vergaard. De ROM gaat die rol bij z'n businessdevelopment inzetten. Een ander onderdeel van de ROM is financiering. Als de ROM met bedrijven praat, gaat het ook over die bredere advisering, maar of zich zijn het twee aparte trajecten, dat financieringstraject en ondersteuning, kennisdeling op het gebied van een coöperatie.

De heer Bart meent dat het een niet zonder het ander kan. Als de ROM er wel geld in stopt, dan moet dat gesprek over de vorm toch ook plaatsvinden en niet pas in een veel later stadium. Dat is echt iets om aan de voorkant al te regelen.

Gedeputeerde Strijk heeft willen uitleggen dat het niet binnenkomt in de beslissingsafweging voor een financiering. Het is niet zo dat de ROM eist: alleen als een bedrijf een coöperatieve vorm kiest, kan het een lening krijgen. De ROM biedt ondersteuning bij allerlei soorten adviezen, maar geen coöperatie vormt geen uitsluitingscriterium voor financiering.

De heer Dercksen informeerde naar de economische effecten. Kijkend naar ROMs en naar financiering, dan zitten er regelmatig successen bij van bedrijven die groeien en voor werkgelegenheid zorgen en die bijdragen aan het innovatief vermogen in Nederland in de breedte en aan werkgelegenheid in de toekomst. Die onderzoeken zijn bij de ROM gepresenteerd.

De heer Eggermont vroeg of er nog een erratum komt. Dat is niet het geval. Er zit toch weer een verschil tussen het strategisch bosbeleid en dit voorstel. Bij dat bosbeleid ging het om het storten van geld in een reserve wat in 2023 en verder moest bijdragen aan het strategisch bosbeleid. Dat kon naar het integrale afwegingsmoment voor de Kadernota 2023. Bij het voorliggende voorstel is het de bedoeling nog dit jaar tot uitvoering te komen. Daarom stelt het college voor dit bij het jaarrekeningresultaat te besluiten. Hier besluit PS inhoudelijk en bij het jaarrekeningresultaat besluit PS technisch. Op de vraag waarom binnen de ROM wordt gekozen voor het standaardproduct van een lening en niet voor een deelname, komt de gedeputeerde op een later moment terug. Dat moet hij navragen.

De heer Bart denkt dat dit als hamerstuk door kan naar de Staten, maar hij wil nog eens markeren dat de ROM uiteindelijk publieke doelstellingen heeft. Het is geen marktinstuut; het is geen bank. Het is bedoeld om bepaalde innovaties aan te jagen om maatschappelijke doelstellingen te halen. Natuurlijk moeten bedrijven zo efficiënt mogelijk worden gerund, maar de doelstelling is maatschappelijk en het kan ook wel eens een keer misgaan. Dat is iets wat PS ook moet accepteren.

De heer Eggermont benadrukt dat niet alleen de toevallige succesvolle ondernemer de revenuen van zijn succes mag incasseren, maar daar mag de PS met zijn publieke geld ook een deel van ontvangen. De ROM neemt immers ook grote risico's.

De heer Bart is het daarmee eens. De gedeputeerde heeft zojuist helder toegelicht waarom het in deze vroege fase gebeurt in de vorm van een lening. In een latere fase kan wel via de ROM een belang worden genomen. Een publieke investering moet ook publieke winst opleveren.

Tweede termijn:

De heer Kocken bedankt de gedeputeerde voor zijn toelichting en wenst hem succes. Hij denkt terug aan de eerdere discussie bij de oprichting van de ROM. De VVD-fractie was aanvankelijk heel kritisch. Een deel van die discussie komt nu weer terug. Voor het functioneren van de ROM en voor het controlerend vermogen lijkt het hem goed dat nog eens goed neer te zetten. Zijn opvatting is niet gewijzigd; voor de VVD is dit een hamerstuk.

Mevrouw Lejeune onderschrijft de bijdrage van de heer Kocken. Zij is enthousiast over het voorstel en ziet het als een mooie kans voor mensen die dat steuntje in de rug nodig hebben voor hun mooie product. Ze kijkt uit naar het werkbezoek.

De heer Eggermont wacht de beantwoording van de gedeputeerde nog even af, dus voor de SP is het geen hamerstuk.

De heer Wolting meent dat bij het verstrekken van een vroegefasefinanciering ook een optie zou moeten zijn om in de proof of conceptfase of in het participatiefonds te participeren om per saldo toch het rendement binnen te halen.

Voor mevrouw Welschen is dit een hamerstuk. Er moet immers onderscheid worden gemaakt tussen het bedrag en die voorfinanciering en hoe PS überhaupt tegen die ROM aankijkt. Dat lijkt haar eerder een discussie in aanloop naar het werkbezoek.

Gedeputeerde Strijk zegt toe voor de Statenvergadering de gevraagde informatie schriftelijk toe te sturen en dan kan de definitieve afweging worden gemaakt of het alsnog een hamerstuk wordt. Hij heeft de wens goed gehoord dat er bij de vroegefasefinanciering ook de mogelijkheid bestaat niet alleen een lening te verstrekken maar ook een aandeel in het bedrijf te nemen om meer te kunnen meeprofiteren van het succes. Hij weet nu niet of dat überhaupt technisch mag. Mag het wel, dan is dit best een punt om mee te nemen.

De voorzitter concludeert dat dit punt voor een klein debat naar de Statenvergadering gaat.

10. Initiatiefvoorstel Trage Paden (2022BEM86)

Het initiatiefvoorstel van de heer Kamp over het behoud van Trage Paden als cultuurhistorisch erfgoed is eerder in BEM geweest, waarna het is aangepast.

De heer Kamp licht toe dat dit initiatiefvoorstel een halfjaar geleden werd besproken. Er waren twee punten van kritiek, de reikwijdte van het voorstel en de uitvoerbaarheid. Hij heeft zijn voorstel aangepast. De eerste beslis-punten 2, 4 en 5 zijn komen te vervallen. Die zijn vervat in drie nieuwe beslispunten. Voorts is er een tussenstap ingelast. In het najaar wordt er een werkconferentie georganiseerd met betrokken partijen en deskundige professionals. Voorts kent het voorstel zoals het nu voorligt, geen financiële consequenties.

Op 16 maart heeft hij PS gehoord over het organiseren van een woordvoerdersoverleg Erfgoed. Daarop is het voorstel aangepast. Hij zal PS niet vragen uit te spreken dat Trage Paden belangrijk erfgoed is, maar het is wel de moeite waard om te onderzoeken of ze het waard zijn ze als erfgoed aan te merken. In de richting van de ChristenUnie geeft de heer Kamp aan dat er geen ruimtelijke consequenties aan opname in de cultuurhistorische atlas zitten. Die CHAT is puur een gegevensbestand, bedoeld om gemeenten te helpen bij planontwikkeling. Op de suggestie om een aantal partijen zoals Routenet en de waterschappen uit te nodigen bij de werkconferentie gaat hij graag in. GroenLinks vroeg of recreatie een meer prominente plaats kon krijgen en ook dat is zeker de bedoeling.

Dan waren er drie technische vragen. Het meenemen hoe de paden erbij liggen en niet alleen te kijken waar ze liggen, vergt een andere onderzoeksmethode. Dat is veldwerk en geen bureauonderzoek. Dat kan wellicht aan de orde komen bij de werkconferentie. Naast het behouden, onderhouden en toegankelijk maken zou het ook moeten gaan over herstel. De heer Kamp meent dat herstel onder behouden valt. Toch kan hij het woordje herstel wel toevoegen. Tot slot moest bij beslispunt 3 ook aan de orde komen wat de juridische mogelijkheden zijn gelet op de rol van de provincie en de rechtsbescherming van eigenaren. Dat is zeker een belangrijk punt, maar dat is wel impliciet. PS wil natuurlijk geen Statenvoorstel voorleggen dat niet realiseerbaar zijn.

De heer Kocken beaamt dat er inderdaad heel constructief is gesproken bij het woordvoerdersoverleg. Hij bedankt de heer Kamp voor zijn reactie op de vragen en voor dit initiatief. Die juridische positie moet altijd worden meegenomen. Dat kan voorkomen dat PS straks met gefrustreerde ambities zit en dat kan de nervositeit bij partners in het veld wegnemen als een overheid zich gaan bemoeien met hun zaken. Hij overweegt samen met de heer Kamp een amendement in te dienen.

Mevrouw Welschen laat zich nog steeds leiden door het enthousiasme over dit voorstel en daarom is ze niet zo kritisch geweest. De vragen van de VVD maken het voorstel wel beter. Het voorstel heeft nog steeds de steun van het CDA.

Mevrouw De Haan ziet dat er een mooi voorstel ligt waarbij er een plezierig proces is doorlopen. Ze vindt het mooi die historische wegen in beeld te brengen. In de beslispunten 1 en 2 ziet ze enorm goede aanknopingspunten: een onderzoek naar het opnemen in de CHAT en een werkconferentie. De ChristenUnie is wat terughoudender bij beslispunt 3, want ze zou eerst de opbrengst van dat onderzoek en die werkconferentie willen zien. Daar komen wellicht niet alleen kansen maar ook risico's naar boven. Daar zou een tussenstop dus op z'n plaats zijn. Onderhoud zal toch wel budget vergen. In het bredere geheel van het wandelroutenetwerk zou ze dit voorstel willen bezien. De ChristenUnie maakt dus nog even een pas op de plaats als het om beslispunt 3 gaat.

Mevrouw Demir is niet van het begin af aan betrokken geweest bij dit voorstel. Ook zij zou eerst het onderzoek willen afwachten, willen bezien wat dat met zich meebrengt alvorens er acties aan te koppelen. Met beslispunt 1 kan ze wel meegaan, maar voor beslispunt 2 wil ze het onderzoek afwachten.

De heer Overkleef feliciteert collega Kamp met de voltooiing van dit mooie initiatiefvoorstel.

Mevrouw Groen stelt voorop dat Trage Paden van cultuurhistorische waarde zijn en dienen te worden opgenomen in de CHAT. Ook punt 2 i prima. Bij punt 3 is GroenLinks wat terughoudend. Een hoogwaardig wandelnetwerk vraagt meer dan alleen de Trage Paden en niet alle Trage Paden hoeven daar dan per se in te zitten. De

samenhang daarin ontbreekt nog. Een wandelnetwerk realiseren is complex, deels omdat het de verantwoordelijkheid van de verschillende gemeenten is en deels omdat het verschillende juridische eigendommen betreft. Ze vindt het lastig nu geld vrij te maken voor één specifiek onderdeel. Ze oppert beslispunt 3 eruit te laten en in de tijd weg te zetten. Ze is benieuwd wat de gedeputeerde daar zelf van vindt. Ze wil ook kijken wat zij aan beslispunt 3 zou kunnen toevoegen.

De heer Dinklo bedankt de heer Kamp voor zijn vernieuwde voorstel. Het is goed dat Statenleden zelf initiatief nemen. JA21 kan zich vinden in het hele voorstel, ook in punt 3. Bij zo'n werkconferentie moet GS ook wel aangeven wat ze met de uitkomsten gaat doen, hoewel de conclusie ook kan luiden dat er niets mee gaat gebeuren. Wel spreekt hij zijn zorg uit of dit niet te veel druk legt bij de organisaties zelf en of dit niet ten koste zal gaan bij andere zaken die moeten gebeuren bij Cultuur en Erfgoed.

Mevrouw d'Hondt feliciteert de heer Kamp met dit mooie initiatiefvoorstel. Over beslispunt 3 en de rolverdeling hierbij tussen PS en GS merkt ze op dat het belang van Trage Paden nu wordt vastgesteld, dat het onderzoek wordt gedaan en dat er een werkconferentie wordt georganiseerd, en vervolgens is het aan GS om dat op te pakken en met een voorstel te komen. PS toetst wat er in dat voorstel komt, dus PS moet er niet van tevoren allemaal punten in zetten. Dit voorstel zou geen financiële consequenties hebben, maar naar verwachting in de toekomst wel. Dat krijgt ze nog graag nader toegelicht. Ze is ook benieuwd naar de persoonlijke reflectie van de heer Kamp op het hele proces.

De Dercksen complimenteert de heer Kamp met zijn voorstel. Het is wel jammer dat de Partij voor de Dieren geen woordvoering heeft. Mooi dat het nu geen geld kost, maar in de toekomst moet het natuurlijk ook wel binnen de bestaande budgetten mogelijk zijn. In dat geval kan de PVV dit voorstel steunen.

De heer Eggermont vindt het een sympathiek voorstel. Punt 3 had de SP net iets anders gelezen. Daar staat het voorbehoud eigenlijk al in dat de ChristenUnie en GroenLinks noemen. Hij hoort graag van de heer Kamp of hij dat ook op die manier heeft bedoeld. Gaat het om de financiële consequenties en als het onderzoek wordt bekostigd vanuit het programma Cultuur en Erfgoed, dan gebeurt iets anders dus niet. De SP is natuurlijk benieuwd wat er dan niet gebeurt. Dat zou hij tegen elkaar willen afwegen.

De heer Van den Dikkenberg ziet dat het voorstel ten goede is gewijzigd. Ook hij aarzelt bij beslispunt 3, want het onderzoek moet nog plaatsvinden. Is dat onderzoek volledig, dan voorziet dat in de manieren waarop de provincie Utrechtse jaag- en kerkenpaden kan behouden waarbij de financiële consequenties dan ook in beeld zijn. GS kan het onderzoek opleveren en PS neemt dan het besluit of ze de toegevoegde waarde ziet en dit wil doen. Hij zou het heel mooi vinden als uiteindelijk die kerkenpaden weer bewandelbaar worden.

Mevrouw Hoek complimenteert de heer Kamp met dit gedegen stuk. Ze woont in een gebied waar veel jaagpaden zijn waarmee ook allerlei toestanden gepaard gaan, bijvoorbeeld makelaars die gronden verkopen zonder te melden dat deze paden erdoorheen lopen. Ze wil er alles aan doen om de bewustwording van deze paden te vergroten.

Gedeputeerde Van Muilenkom vindt het heel mooi dat Statenleden iets willen neerzetten, dus ook van zijn kant de complimenten hiervoor. Hij kan akkoord gaan met het voorstel zoals dat er nu ligt. Hij is het ook eens met de drie beslispunten. De werkconferentie is een goed idee, want er zijn allerlei mensen betrokken bij deze paden. Hij is ook blij met de aanpassingen in het voorstel waarbij niet wordt voorgesorteerd op de nieuwe verantwoordelijkheden van de provincie. Het vergaren van informatie dient het accent te krijgen. De heer Kamp heeft aangegeven dat het zou passen binnen het budget van Cultuur en Erfgoed. Er is nu inderdaad een bepaald budget voor publieksbereik en in deze fase kan het op die manier worden opgevangen. Wat er straks uit het onderzoek komt, dat komt dan in een latere fase en daarover zal het college PS zo goed mogelijk informeren. Belangrijk is dat het gaat om een passende rol voor de provincie net als de goede connectie met recreatie en toerisme. Bij de eerste twee fasen blijft er niets liggen in de ambtelijke organisatie. Er is capaciteit om publiekszaken aan de orde te stellen. Daarop wordt geanticipeerd.

De heer Kamp bedankt iedereen voor de complimenten en de reflecties. Als het gaat om zijn eigen reflectie op dit proces, dan vergt het maken van zo'n initiatiefvoorstel veel tijd. Vorige zomer heeft hij zelf ook wat veldonderzoek gedaan en door zijn langjarig gemeenteraadslidmaatschap weet hij wel hoe met dit soort paden wordt omgegaan. Het is een proces van lange adem en van herhaaldelijk aanpassen en compromissen sluiten. Natuurlijk wil hij zorgen voor draagvlak, maar de essentie van het voorstel mag niet te niet worden gedaan. Hij is blij met de ambtelijke ondersteuning en ook met de steun vanuit de griffie.

Ook hij vond dat woordvoerdersoverleg heel positief. Over die juridische positie laat hij zich als Statenlid met name adviseren vanuit de ambtelijke kant. Bij die werkconferentie moet ook goed worden gekeken wat juridisch haalbaar is waarbij inderdaad geen voorschot wordt genomen om nieuwe taken die nog naar de provincie zullen komen. Het moet in een wettelijk kader passen. Hij kan zich voorstellen dat dit initiatiefvoorstel ook voor andere provincies interessant is en hij zou de kennis graag delen.

Verskillende fracties hebben aangegeven moeite te hebben met beslispunt 3. Hij hoopt dat dit punt wel blijft staan. Het gaat immers ook om het formuleren van nieuw beleid. Misschien kan de zin nog wat worden aangepast. De samenhang met recreatie moet natuurlijk gestalte krijgen. Moet hiervoor geld worden uitgetrokken, dan is dat niet heel anders dan in andere gevallen. Utrecht kent al drie iconische paden binnen de provincie. Daarvoor is geld uitgetrokken omdat ze worden gezien als belangrijk historisch erfgoed. Dat geldt ook voor deze paden. Het is natuurlijk mooi dat er in deze eerste fase geen extra geld hoeft te worden gevonden. Maar als het gaat over cultuurhistorie, dan gaat het hier over wegen met betekenis. Ze zijn van waarde en dat is belangrijk.

Mevrouw Groen kan het pleidooi voor wegen van waarde goed volgen, maar daarna geeft de heer Kamp toch aan dat deze paden waarde hebben en dat daaraan geld mag worden uitgegeven.

De heer Kamp legt uit dat het gaat om denken in fasen. De eerste fase, dat onderzoeken, vergt geen extra middelen. Pas na het onderzoek en de conferentie kan PS besluiten of deze paden het waard zijn dat ze de provincie geld kosten. De SGP kwam nog met het voorstel in plaats van een Statenvoorstel met een Statenbrief te komen, maar de heer Kamp zou eerst willen afwachten wat die werkconferentie oplevert.

Mevrouw Hoek voegt hier nog aan toe dat veel jaagpaden langs de Vecht grenzen aan de achtertuinen van woningen. Iedereen zet z'n klike's aan de randen bij de jaagpaden. Dus dat beeld vergt ook nog wel verbetering.

Gedeputeerde Van Muilenkom denkt dat de werkconferentie geen kant en klaar voorstel zal opleveren, dus straks maakt GS een voorstel dat ze PS voorlegt. Daarbij wordt in beeld gebracht wat die financiële consequenties zijn.

De voorzitter concludeert dat dit initiatiefvoorstel voor een klein debat naar de Statenvergadering gaat.

11. SB Concept statuten stichting Mediafonds Provincie Utrecht (PS2022BEM14)

Ondanks de afwezigheid van de gedeputeerde wordt toch geïnventariseerd wat de wensen en bedenkingen zijn. Wijzigingen op het voorstel vergen wel een meerderheid.

De heer Kocken vindt het ongemakkelijk dat de gedeputeerde er niet is. Hij stelt voor dat de fracties hun wensen en bedenkingen schriftelijk doen. Daarmee komt er tijd vrij voor de andere punten op deze omvangrijke agenda.

De heer Eggermont wil dan wel weten wat de gedeputeerde ermee gaat doen. Een inventarisatie van wat de verschillende fracties vinden wordt via de e-mail nu niet direct duidelijk.

Mevrouw Welschen heeft een algemene oproep naar de Staten. Ze roept op voorzichtigheid te betrachten en niet op alle puntjes commentaar te gaan leveren. Dat is aan juristen en notarissen. De Staten dienen te focussen op de punten die ook in eerdere commissievergaderingen aan bod zijn gekomen, bijvoorbeeld het borgen van de onafhankelijkheid van het bestuur.

De voorzitter wil een korte inventarisatie houden, want gedeputeerde Schaddelee heeft aangegeven anders in een tijds-klem te belanden.

Mevrouw Hoek wijst op beeld en geluid waar vaak toch teksten bij zitten. De controle over de inhoud van bijvoorbeeld huis-aan-huisbladen heeft ze niet direct gezien. De vraag is wie de stijl en het beeld van zo'n blad bewaakt. Voorts vraagt ze aandacht voor lokale tv-stations die aandacht moeten hebben voor ondertiteling voor doven en slechthorenden – ook al kan dat niet via de statuten worden geregeld.

De heer Kocken is blij met de Statenbrief die ingaat op de wensen en bedenkingen die al zijn ingebracht. De VVD wordt niet op andere gedachten gebracht door de nadere beantwoording. Geen voorwaarden aan de voorkant, dat is toch raar. Gaat het mis, dan wordt er verwezen naar een algemene subsidieverordening. Om die reden heeft hij niet verder naar de statuten gekeken. Die discussie is al gevoerd. In de Statenbrief worden alleen maar de argumenten gegeven waarom juist wel die publiekrechtelijke weg zou moeten worden bewandeld. Het wordt al lastig genoeg om bestuursleden te vinden. Er komt geen RvT, terwijl die juist een goed platform zou kunnen vormen om datgene wat er in de vorige Statenvergadering is meegegeven over bijvoorbeeld diversiteit en het maatschappelijk borgen, vorm te geven. Hij vindt het staatsrechtelijk innovatief om een amendement in te zetten.

Mevrouw Welschen heeft de Statenbrief heel eng opgevat en ze heeft alleen gekeken naar de tekst van de statuten. Ze ziet daarin terug wat er is besproken en wat in de vorige Staten is besloten.

Mevrouw De Haan heeft met name gekeken naar artikel 6, waarover de ChristenUnie eerder opmerkingen heeft gemaakt. Daar staat nu verwoord wat ze eerder beoogde. Wel heeft ze een opmerking over artikel 2f: er wordt gestreefd naar een zo divers mogelijke samenstelling van het bestuur. De toevoeging roept vragen op. Politieke diversiteit wordt al onder 2c geduid en maatschappelijke diversiteit is voor velerlei uitleg vatbaar. Dus die toevoeging zijn niet nodig.

De heer Eggermont hoorde de ChristenUnie artikel 6 noemen dat eerder zou zijn besproken. Deze statuten waren echter niet voor de Statenvergadering verkrijgbaar, dus hij begrijpt de opmerking niet.

Mevrouw De Haan geeft de heer Eggermont volmondig gelijk. In het voorgaande ging het over de oprichting van het mediafonds en daarbij is gevraagd de conceptstatuten in de commissie te behandelen. Ze heeft de tekst ook niet eerder gezien, maar herkent de discussie wel dat de kritiek zich hierop toespitste.

Mevrouw Van Elteren hoort graag van de gedeputeerde of er ook voldoende aandacht is voor innovatieve journalistiek en waar dat terug te vinden is. Misschien helpt het om in artikel 2.2 wat meer vormen van innovatieve journalistiek op te nemen zoals bijvoorbeeld podcasts.

De heer Dinklo ziet dat na de lange bespreking in de Staten nu goed verwoord wat er is gevraagd. Uit de uitvoering moet blijken dat het fonds beoogt wat de Staten voor ogen hadden.

De heer Dercksen is niet voor dit Mediafonds. Hij vindt het opvallend dat er geen VOG wordt gevraagd aan kandidaten voor het bestuur. Dat lijkt hem juist wel een goed idee.

De heer Eggermont ziet bij artikel 4, lid 3 onder a niets staat over het doel dat wel in artikel 2 wordt beschreven. Bij artikel 16, lid 2 wordt onderscheid gemaakt of het een Ambistichting is of niet. Is het een Ambistichting, dan komt het weer terug bij de subsidieverleners en anders niet. Dat onderscheid krijgt hij graag uitgelegd. Overigens staan er bij artikel 16 twee leden 3.

De heer Van den Dikkenberg viel op dat een aantal zaken wordt opgesomd waaronder bij lid 3. Daar wordt gezegd dat een aanvraag waarbij sprake is van crossmediale samenwerking met meerdere mediaorganisaties de voorkeur verdient boven een aanvraag waarbij van een dergelijke samenwerking geen sprake is. Dat vergt een nadere duiding – zeker in het licht bezien van de motie over éénpitters. Die komen wel degelijk in aanmerking voor incidentele onderzoeksprojecten. Daar mag crossmediale samenwerking geen criterium worden waardoor die aanvragen uitvallen.

De voorzitter concludeert dat dit alles is genoteerd. Dit komt niet terug in de Statenvergadering, want het betrof enkel een raadpleging over de statuten.

12. SB Voorlopig resultaat 2021 (2022BEM83)

De voorzitter deelt mee dat de ingediende rondvraag van het CDA en D66 over de Statenbrief bij dit agendapunt wordt besproken. JA21 heeft dit punt opgewaardeerd. Eerst komt er een toelichting op de rondvraag, dan op de opwaardering en vervolgens krijgt de gedeputeerde het woord.

De heer De Droog wijst op alle discussie het afgelopen jaar op de kwaliteit van de begroting, over de manier van inschatten, de kwaliteit van de financiën. Hoe het zit met de onderbesteding en met de inschatting van de begroting, dat is een terugkomend thema. Het college gaat daarmee aan de slag. Prima. Maar in het najaar is er nog een discussie geweest waarbij werd gezegd dat er heel kritisch is gekeken en dat dit zo'n beetje het maximaal haalbare was. Het is echter veel meer geworden en daarom horen de fracties van het CDA en D66 graag waar dit nu vandaan komt. Is het de techniek; is het de cultuur? Moeten de Staten hieraan meer aandacht besteden op een andere wijze? Hij krijgt graag eerst een reactie van de gedeputeerde.

De heer Dinklo licht zijn opwaardering toe. Natuurlijk kan er veel onderzoek worden gedaan, maar hij hoort graag van de heer De Droog dat dit wel direct consequenties moet hebben voor de Kadernota. Deze provincie begroot veel hoger dan wat ze kan wegzetten. Het bedrag in de Kadernota moet dus worden bijgesteld en in lijn worden gebracht met wat er over 2021 daadwerkelijk is besteed.

De heer De Droog weet dat de heer Dinklo graag extra scherpte inbouwt in de begroting om meer druk in de interne organisatie te leggen om echt binnen die begroting te opereren. Als dat voortkomt vanuit bepaald gedrag in de organisatie, de cultuur in de organisatie, dan vraagt hij zich af of het klakkeloos naar beneden bijstellen van de begroting gaat leiden tot een betere, een scherpere en eerlijkere manier van begroten. Hij zou eerste willen verkennen hoe de Staten nu meer grip kunnen krijgen op het uitgavenpatroon.

De heer Westerlaken hoort de heer Dinklo de suggestie wekken dat er niets wordt gedaan met de cijfers in deze voorlopige rapportage. De Kadernota moet nog komen. Hij gaat ervan uit dat GS rekening houdt met de cijfers en met een goede verklaring komt.

De heer Dinklo vindt dat de heer Westerlaken een terecht punt heeft. Als PS wil hij graag uitspreken dat PS nu al de effecten wil zien bij de kadernota.

Zijn opwaardering staat online. Hij was wat teleurgesteld in de antwoorden op zijn technische vragen. GS verschuilt zich achter technische opmerkingen dat er niet af- of bijgeraamd zou kunnen worden. Uiteindelijk gaat GS

daarover. Zijn belangrijkste vraag is wat dit gaat betekenen voor het opstellen van de kadernota. Er zijn veel gesprekken gevoerd maar die hebben kennelijk niet tot resultaat geleid. Hopelijk kan de gedeputeerde aangeven wat er nu meer gaat gebeuren dan alleen gesprekken voeren met het oog op het opstellen van de Kadernota 2023 en de volgende begroting.

De heer Westerlaken herkent zich in de woorden van zowel de heer De Droog als de heer Dinklo. Hij heeft dit vorig jaar bij zowel de begroting als bij de kadernota aan de orde gesteld. De fractie van het CDA wil dat goed onderzocht wordt in de organisatie waar de probleempunten zitten met het opstellen van begrotingen en vervolgens de constatering dat er onderbestedingen zijn. Wellicht kon er bij het opstellen van deze kadernota nog geen gebruik worden gemaakt van de uitkomsten van het onderzoek, maar bij het opstellen van de Begroting 2023 straks wel. Er dient immers een realistisch beeld te zijn van wat er voor bepaalde begrotingsposten nodig is. Dat heeft de gedeputeerde in december toegezegd, maar dat kan niet meer werken voor de jaarcijfers van 2021, maar wel voor de toekomst.

De heer Dinklo noemt een belangrijk punt: NatuurNetwerkNederland en de aankoop van gronden. Er staat al heel lang heel veel geld ter beschikking. Voor sommige zaken is helemaal geen onderzoek nodig. Daar is duidelijk waardoor die begroting niet wordt gehaald. Weer onderzoek doen vergt ook weer maanden en dan gebeurt er alsnog niets.

De heer Westerlaken denkt dat de heer Dinklo de vraag niet goed leest. Het gaat niet zo zeer om de antwoorden, want die verwacht PS natuurlijk van GS. Het onderzoek moet zich richten om wat er in de organisatie moet veranderen om beter te begroten om niet telkens weer te worden geconfronteerd met die onderbesteding.

Gedeputeerde Strijk was buitengewoon onaangenaam verrast door de cijfers. In het najaar waren de signalen toch wezenlijk anders dan nu. Met alle collega's zijn daarover al veel gesprekken gevoerd met mensen van Financiën erbij en dat heeft wel meer inzicht gegeven. Hij kan zich helemaal voorstellen dat PS dit echt heel vervelend vindt. De controle van de accountant is nog steeds beter, dus er zijn nog geen aanwijzingen dat het een beter beeld wordt dan hier nu in staat. Dit moet gewoon beter.

De vraag is hoe dit kan. Er zit zeker een cultuuraspect aan, maar het zit op veel meer punten. Gaat het om techniek, bijvoorbeeld voor subsidies, dan wordt nu toegewerkt naar een nieuw ICT-systeem zodat de afhandeling na de zomer geautomatiseerd is. Recent heeft PS de nieuwe subsidieverordening vastgesteld die dat ook een stuk simpeler maakt. Dan gaat het dus om technische wijzigingen. 20 miljoen van het genoemde bedrag heeft betrekking op subsidies die net wat later beschikbaar komen dan gedacht. Met een beter ICT-systeem wordt die vertragung ingelopen. Het gaat ook om kennis. Soms is in de tussentijdse cijfers iets als een last geboekt, waarvan bij de analyse van de jaarstukken blijkt dat het een balanspost betreft. Dat is dus gewoon een fout en dat vindt de gedeputeerde teleurstellend. Soms is het zo dat er echt nieuwe inzichten zijn. Die zijn er ook gewoon. Dan gaat het bijvoorbeeld voor een gemeente die dacht eind van het jaar nog een subsidie te ontvangen waarvan PS dan besluit dat niet te doen. Dat valt de subsidie vrij. Dat gebeurt dus ook. En soms gaat het ook om een andere werkwijze. Bijvoorbeeld de begrotingswijzigingen die over meerdere jaren bij de P&C-stukken mogen plaatsvinden. Ook dat gaat helpen bij de interne sturing daarop. De gedeputeerde geeft aan dat het college PS zal voorstellen bij de jaarstukken toch naar een najaarsrapportage te gaan naast de zomernota. Daar is best wel lang naar gekeken hoe dat nu zou moeten, maar er zijn kennelijk echt meer bijsturingsmomenten nodig. En de cultuur speelt uiteraard ook een rol. Mensen zijn soms te afhoudend in het pakken van eigenaarschap op planning en control. Het management, zowel concernmanagement als teamleiders, wordt geadviseerd door Financial Control en Business Control. Die gesprekken hebben te weinig gestructureerd plaatsgevonden. Het management moet in feite eisen dat het dat inzicht krijgt van Control en de controlers moeten het bij de managers helder op tafel leggen. Daarin dragen beiden een verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat dit in de toekomst beter gaat lopen. Die gesprekken worden onvoldoende tussentijds gevoerd. Die zouden maandelijks moeten plaatsvinden. Het gaat erom dat de mensen elkaar kritisch uitdagen over het realisme dat in de cijfers zit.

Bij sommige teams zit nog veel kasdenken in plaats van denken in baten en lasten. Een uitgave is niet een last. Daar zit soms nog een mismatch in het denken. Natuurlijk ziet de gedeputeerde af en toe ook politiek, ambitieus denken terug. NNN werd zojuist genoemd. Daarover zijn bijvoorbeeld met het Rijk en andere provincies afspraken gemaakt en daar staan ambitieuze doelstellingen. Dan kan er een moment zijn dat die ambitie weliswaar overeind blijft staan, maar waarbij de uitvoering misschien een of twee jaar later komt. Zo'n ambitie of planning herijken is best wel lastig.

Bij de jaarstukken zit een veel uitgebreidere analyse. Die kan dan nog een keer onderwerp van gesprek zijn. Feit blijft dat de gedeputeerde dacht verder te zijn op dit punt. Het moet gewoon beter.

Natuurlijk gaat PS effecten zien bij de kadernota. Uit deze jaarrekening komt een analyse en daarover heeft de gedeputeerde diverse gesprekken gevoerd met de collega's en de CMT-leden over de verschillende programma's.

De heer De Droog begrijpt dat er nog een nadere analyse in de jaarrekening volgt. Hij is benieuwd of dat een meer technische of een kwalitatieve analyse betreft waarin die cultuur wordt meegenomen.

De heer Dinklo benadrukt dat GS wel eindverantwoordelijk is en hij hoopt dat de gedeputeerde bij de behandeling van de kadernota wel zijn rol als gedeputeerde Financiën pakt.

Gedeputeerde Strijk legt uit dat in het Statenvoorstel de wat bredere analyse met de verschillende aspecten die hieraan bijdragen, volgt. In de jaarrekening is het een wat meer technische analyse. Deels is er namelijk een kwalitatieve verklaring. Soms gaat iets in een bepaalde gemeente bijvoorbeeld niet door. Zo worden alle posten toegelicht in de verschillenanalyse. Dat is een flinke opsomming – waar soms toch echt inhoudelijke, valide argumenten achter zitten.

GS is verantwoordelijk en de gedeputeerde voelt zich hiervoor absoluut zwaar verantwoordelijk. Hij trekt zich dit persoonlijk aan.

De heer Westerlaken begrijpt dat er bij de jaarrekening technische analyses zullen volgen. Dat ligt voor de hand. D66 is echter op zoek hoe binnen de organisatie het begroten werkt, het plannen en de control. Dat moet beter kunnen. Het gaat ook om het rekening houden met de cashflow die nodig is bij het begroten en op welke momenten. Hij hoort graag of daar een cultuurcomponent aan zit, of daar een administratief-technische component aan zit. Hij wil dus iets meer zien dan alleen de technische analyse.

De voorzitter constateert dat de indieners voldoende antwoord op hun inbreng hebben gekregen. De indieners hebben ook aan de leden gevraagd of een statenonderzoek naar de oorzaken nodig zou zijn.

Mevrouw Hoek denk dat het heel goed is om te kijken hoe het is ontstaan. Bij een begroting is van te voren niet bekend hoe het precies zal gaan. Een statenonderzoek lijkt haar op z'n plaats.

De heer Janssen herkent zich in het gevoel zoals de gedeputeerde dat heeft beschreven. De VVD hoopt in de jaarrekening terug te lezen wat er is gerealiseerd van de plannen. Die vraag heeft de VVD meegegeven aan de rekenkamer als onderzoekssuggestie. Hij hoort nu veel financieel-technische en organisatorische aspecten, maar de VVD is ook benieuwd naar de meer politieke dimensie van alle plannen en ideeën. Dat in het onderzoek meenemen lijkt hem heel zinvol.

De heer Wolting vindt het van groot belang wat hij kan terugzien in de rapportages over 2022 de komende maanden. De ChristenUnie heeft de indruk dat bij de gedeputeerde wel helder is waar een groot deel van de lekken zitten. Misschien is de planning te optimistisch. Een statenonderzoek vindt de heer Wolting op dit moment te prematuur.

Mevrouw Demir vindt een onderzoek op dit moment nog te vroeg, want de gedeputeerde is hiermee duidelijk aan de slag. Ze wil wel graag tussentijds goed geïnformeerd blijven.

Mevrouw Groen hoort dat de gedeputeerde probeert ijzer met handen te breken. GroenLinks is echt op zoek waar de kern van het probleem zit. Of een statenonderzoek daarover helderheid gaat brengen, daar is GroenLinks niet zeker van. Ze is dus niet voor maar ook niet tegen.

De heer Dinklo denkt dat de oorzaken in feite heel duidelijk zijn. Er wordt veel te ambitieus begroot. Hij is voorstander van die brede scope bij het onderzoek.

Mevrouw Lejeune onderschrijft de bijdrage van mevrouw Demir. Komt er toch een onderzoek, dan moet dat zeker geen politiek onderzoek worden, maar een onderzoek naar de feiten.

De heer Derksen is geen voorstander van een statenonderzoek. De uitkomst zal zijn: ambitieuze politici versus een weerbarstige organisatie.

De heer Eggermont zou geen politieke analyse in een onderzoek willen stoppen. Die hoort hier thuis.

De heer Van den Dikkenberg is er altijd voor als iemand behoefte heeft aan informatie. Als dat een statenonderzoek is, dan zal zijn fractie dat niet in de weg staan.

Gedeputeerde Strijk wil bescheiden zijn op het moment dat de Staten vragen iets te onderzoeken. Dat is echt een afweging van PS. Hij is ervan overtuigd dat het beter gaat worden. Dat proces om dit beter te gaan doen, is gaande. Een onderzoek zal niet per se iets bijdragen aan het beeld op dit moment. Maar het is aan PS. Dan was er nog de vraag hoe het nu gaat met de subsidies die in 2021 niet beschikt zijn en of dat niet tot grotere uitgaven in 2022 leidt. Het college zal bij de jaarrekening een voorstel doen tot budgetoverheveling. Hij vertrouwt erop dat het ICT-systeem straks bewaakt dat er geen ijzeren voorraad ontstaat die jaarlijks moet worden doorschoven.

De voorzitter concludeert dat er geen meerderheid is voor een Statenonderzoek. Hiermee is dit punt voldoende besproken.

13. Memo Provinciaal belastinggebied (2022BEM71)

De voorzitter geeft aan dat dit punt is opgewaardeerd door de VVD en DENK.

De heer Janssen heeft een nadere uitwerking bij het opwaarderingsverzoek gevoegd. Hij hoort graag met welke inzet de gedeputeerde in het IPO spreekt. Er is nu wel erg weinig tijd. Misschien kan dit op een later moment nog wat uitvoeriger terugkomen.

Mevrouw Demir is benieuwd naar het vervolg. Er is nog niet echt een gezamenlijk debat hierover gevoerd in de Staten. Ze hoort graag welke input uit de werksessie wordt meegenomen. DENK heeft nog wel een aantal kritische vragen bij de beargumentatie van de gekozen variant.

Gedeputeerde Strijk wil graag een keer wat langer doorpraten over dit onderwerp. Het gaat om 260 miljoen euro per jaar. Het betreft echt een wezenlijke wijziging van het systeem. De vorige keer was het vooral een informerende bijeenkomst waarbij er vooral achtergrond informatie werd gegeven. Daar is ook het collegestandpunt naar voren gebracht, dus de college-inbreng in de gesprekken met het IPO. Dat betekent nog niet dat die inbreng straks ook de uitkomst is. De VVD opteert wat eerder voor de ingezetenenheffing dan voor de provinciale ozb, maar dat heeft het collegedenken niet gewijzigd. Daarover kan nog een breder debat worden gevoerd en een breder debat zou misschien het denken van het college wel kunnen wijzigen. Hij is blij dat er vanuit de VVD-fractie een analyse ligt van hoe zij tot een bepaalde afweging komt. Met veel punten is hij het zeker eens. De VVD vraagt het college in te zetten op een vast bedrag per inwoner en er moet geen verrekening komen in het provinciefonds van die belastinggrondslag. Dat ligt wel heel moeilijk. De VVD geeft een heel helder standpunt mee, maar de gedeputeerde zou dat van alle fracties willen horen. De minister wil voor de zomer een contourennota sturen aan de Tweede Kamer, dus die brede discussie zou dan wel snel moeten volgen. Dat kan ook op een ander moment of in een extra commissie.

Mevrouw Groen benadrukt dat GroenLinks heel content is met de inzet van de gedeputeerde zoals die nu richting het IPO gaat. Een breder debat is natuurlijk prima. Kennelijk heeft GroenLinks een bepaald memo gemist.

De heer Janssen verwees naar een memo die was bedoeld om met de opwaardering mee te sturen. Kennelijk is dat niet gebeurd. Dat zal hij alsnog via de griffie regelen.

De heer Eggermont geeft de gedeputeerde graag mee dat hij bij zijn gedachtegang over de ingezetenenbelasting vooral niet de kwijtschelding die daarbij noodzakelijk is, meeneemt.

De heer Westerlaken hoort nu wat de inzet van het college wordt, en dan hoort hij graag van de gedeputeerde of hij het kan delen met anderen dan alleen de Staten omdat het goed kan zijn dat er vanuit de Staten een andere conclusie wordt getrokken.

Gedeputeerde Strijk heeft de vorige keer aangegeven wat de lijn van het college als zelfstandig bestuursorgaan is bij het standpunt van het IPO. Totdat PS dat keert, blijft de gedeputeerde die lijn uitdragen. PS heeft tot nu toe niets besloten. De Staten gaan er echter niet alleen over. Het gaat om een standpunt dat twaalf provincies moeten innemen, waarop vervolgens de ministers reflecteren en waarover tot slot de Tweede Kamer besluit.

De voorzitter concludeert dat hiermee dit punt voldoende is besproken. Getracht wordt dit punt te agenderen voor de eerstvolgende commissievergadering. Past het niet in de BEM, dan plant de griffie een ander moment.

14. Memo Inventarisatie (semi)openbare toiletten (2022BEM70)

De voorzitter geeft aan dat dit een punt is van de afwezige gedeputeerde Schaddelee. Dit punt is opgewaardeerd door de VVD.

De heer Van Schie verduidelijkt dat de tijdsdruk en de afwezigheid van de gedeputeerde niet bepaald een goed gesprek bevorderen. De scholieren hebben hun aanbeveling al meegegeven: de motie niet als afgedaan beschouwen maar nader onderzoek te doen naar de kwalitatieve en kwantitatieve beleving van toiletvoorzieningen in met name recreatiegebieden. Hij stelt voor dat op een ander moment te bespreken zodat ook iedereen kennis heeft kunnen nemen van het profielwerkstuk.

De voorzitter concludeert dat dit punt dus later terugkomt.

15. Memo Rapport aanpak racisme en discriminatie in de sport (2022BEM77)

De voorzitter verduidelijkt dat dit punt is opgewaardeerd door DENK.

Mevrouw Demir denkt dat de opwaardering voor zich spreekt.

Gedeputeerde Sterk memoreert dat het college in opdracht van de provincie een verkennend onderzoek heeft laten doen door artikel 1 Midden-Nederland naar hoe het zit met racisme en discriminatie. Daarbij is gekeken wat de rol van de provincie zou kunnen zijn. Afwegingen zijn gemaakt en de conclusie was dat van de zes opties in het rapport, dat het college er vijf kan overnemen. Suggestie d. is deels niet overgenomen. Daarbij gaat het over het opzetten van een campagne, omdat daarvoor de financiële mogelijkheden ontbreken. De provincie moet niet op de plek gaan zitten van de gemeenten, dus er is heel goed gekeken naar de eigen rol. In het sportakkoord is opgenomen dat er bijeenkomsten over racisme en discriminatie zullen worden georganiseerd om kennis en best practices te delen en om voorlichting te geven. Zo komt er meer aandacht voor vertrouwenspersonen bij sportverenigingen. Er zal aansluiting plaatsvinden bij de gemeentelijke en landelijke sportakkoorden. Gekeken wordt ook of verder onderzoek gewenst is.

Mevrouw Demir heeft de nodige verbeterpunten gelezen in het rapport. Voor de provincie zijn specifiek aanbeveling gedaan, maar er zijn ook andere verbeterpunten mogelijk die niet concreet terugkomen. Opleidingen voor vertrouwenspersonen, voor coaches en trainers hebben veel gemeenten niet op de agenda staan. Ze hoort graag wat de provincie nog meer gaat doen dan deze punten opnemen in het sportakkoord zodat de provincie hierin een aanjager kan zijn.

Gedeputeerde Sterk legt uit dat het sportakkoord is ondertekend door de 26 gemeenten uit de provincie Utrecht, dus alle gemeenten, en dat is heel mooi. Het is in feite het startpunt waarop al die aanbevelingen worden uitgewerkt. Gaat het om die vertrouwenspersonen, dan is het aan de gemeenten zelf om daarin hun rol te pakken. Dat kan de provincie niet afdwingen. De provincie zal daarover wel permanent in gesprek blijven met de gemeenten.

De voorzitter concludeert dat hiermee dit punt voldoende is behandeld.

Ter kennisname stukken

- 16. Brief Gemeenschappelijke regeling HUA en voorgenomen uittreding**
- 17. SB PRT - Gezamenlijk bod aan het Rijk (2022BEM73)**
- 18. SB Acties provincie naar aanleiding van de situatie in Oekraïne (2022BEM74)**
- 19. SB Opvang Oekraïense vluchtelingen (2022BEM79)**
- 20. SB Interbestuurlijk Toezicht: Jaarverslag 2021 en Uitvoeringsagenda 2022 (PS2022BEM13)**
- 21. SB Actualisatie Register Geheime Stukken GS en PS 2021 (2022BEM80)**
- 22. SB Stand van zaken regionaal-economisch onderzoek (2022BEM81)**
- 23. SB Eerste begrotingswijziging 2022 en kadernota 2023 recreatieschappen SGL, PL en RMN (2022BEM84)**
- 24. Memo Uitvoeringsprogramma 2022 Programma Recreatie en Toerisme 2022-2025 (2022BEM85)**
- 25. Memo Tariefdifferentiatie Grondwaterheffing (PS2022BEM11)**
- 26. SB Stand van zaken aanpak ondermijning door de provincie Utrecht 2022 (PS2022BEM12)**
- 27. Memo Toezegging n.a.v. motie 900 jaar stadsrechten Utrecht en omgeving (PS2022BEM17)**

Sluiting

28. Sluiting

De voorzitter dankt alle deelnemers voor zijn/haar inbreng, wenst iedereen nog een fijne dag en sluit vervolgens de vergadering.